

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.
Egész évre	12 „
Vidékire: Negyedévre . . .	5 „
Egészévre:	20 „

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula

Kiadó laptulajdonos:

László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-ut Telefon 275

ROSTA.

Magyarországon mostanában 21 vidéki város épít csatornát és vízvezetékét.

Ez a tény amaga rideg egyszerűségében a legnagyobb magasztalása a vidéki városokban uralkodó szellemnek.

A városok fejlődése a magyar nemzet anyagi megerősödését és a nemzeti művelődés terjedését jelenti.

Ha meggondoljuk, hogy még pár évtizeddel ezelőtt a legtöbb vidéki városban ázsiai állapotok voltak, — ez az örvendetes lendület a városi polgárság áldozatkészségéről, a vidéki városok hivatásának betöltéséről a legfényesebb bizonyíték.

És annál nagyobb az érdem, mert az ország szíve, a dédelgetett székes főváros még mindig magába szí minden állami és nemzeti előnyt és a vidéki városok ugyszólván magukra hagyva, minden támogatás nélkül, sőt többnyire jogosulatlan állami terhekkkel és az állam helyett teljesített áldozatok goncjáival sujtva a maguk erejéből fejlődnek.

S ma már a vidéki városok (a hajdan ronda fészeknek méltán csufolt nagy faluk) annyira jó irányban haladnak, hogy a közegészség biztosítására semmi áldozattól se riadnak vissza.

A városi elemnek ez a dicsősége a magyar faj általános nagy diadalmaskodását jelenti.

* * *

Tehát kezdődik a nagy leszámolás. A politikai pártok már tegnap csatarendbe állottak az egész vonalon. A házszabályok módosításának kérdése már ma napirendre kerül és megkezdődik a tárgyalás, a vita.

Tárgyalás? vita? Vigye az ördög az ilyen hazug ráfogást! Ugyan mit törődik a felfortyantak tábora a komoly tárgyalással, az elmék vitájával? Nekik csak láрма kell, ordítás, ököl és botrány.

De azért még az sem bizonyos. Mert az országgyűlési követ urak mandátuma még két évig tart. Az a palota pedig oly pazar szép! Kár lenne a remek folyosót, a zajos életet idő előtt ott hagyni s már most újra a választó közönség elé állni.

Nem lehetetlen tehát, hogy egy kis műfelhábordás után a dicső ellenzék szépecskén leszerel, a revíziót a nagy többség elfogadja, megszavazza. És aztán kezdődik a törvényhozás nyugodt munkálkodása.

* * *

Régi dal régi gyűlölségről.

Mi magyarok már csak régóta és elég dühösen szidjuk az osztrákot. De a mi gyűlöletünk a se hus se hal, se nemzet se nép osztrákság ellen mégsem oly kemény és szenvedelmes, mint az olaszoké, a kik a

legmélyebb megvetést e szóval fejezik ki: tedesco!

Most aztán Innsbruckban hosszú lapangás után megint kifakadt az olasz-osztrák gyűlölködés. Diákok tüntetésével, botrányával, verekedésével kezdődött a viszálykodás. De nem lehetetlen, hogy a hullámok átcsapnak a szűk medren és az olaszok és osztrákok nyílt utca során farkaszemet nézve egyre nagyobb tömegekben fogják bömbölni a régi dalt régi gyűlölségről.

Korunk fattyuhajtásai.

— november 5.

(Dr. II.) Az ember legfőbb törekvése napjainkban oda irányul, hogy az élet örömeit minél jobban élvezhesse, vagy hogy azok élvezetét előkészítse.

A ki ezt a mostohább viszonyok, saját restsége vagy pedig tehetetlensége folytán el nem érheti, az sorsával elégedetlen, szerencsétlen és kaján-sággal van eltelve azok iránt, a kiket boldogabbnak képzel.

A munkás osztály a régi megnyugvás és elégedetlenség érzete helyett irigységgel és gyűlölettel viseltetik azok iránt, a kiknek saját tűzhelyük van, a kiket tehát vagyonosabbnak tart. Gyűlölettel és irigységgel vannak nevezetesen eltelve azok iránt, a kik nekik kenyeret adnak, mert azt képzelik, hogy bőségben usznak. Szeretnének velük osztozkodni és meg nem gondolják, hogy azok mennyi munka és nélkülözések árán tettek csak szert kisebb vagy nagyobb vagyona.

A középosztály családjai egymással vetekednek s minthogy a fényűzés napjainkban az emberiség gyenge oldala, a látszat kedvéért igen gyakran vagyoniilag a tönk szélére sodortatnak.

Az erkölcsi állapotok még ijesztőbbek.

Az öngyilkosságok napirenden vannak. A vétségek, dacára a népnevelési törekvéseknek félelmes arányban növekednek.

A gonosztettek végrehajtása sokkal cinikusabb, sokkal vérlázítóbb módon történik, mint annakelőtte. Sokszor csekély összeg megszerzése végett, minden meggondolás nélkül követnek el hajmeresztő véres tetteket s képesek a tett színhelyén áldozatuk előtt hideg vérellakmározni vagy annak összekoncolt hullája mellett több napot eltölteni.

Koresmai verekedések, melyek azelőtt néhány ütleggel fejeztettek be, most rendszeren emberhalállal végződnek

— és hogy a bűntársak egymást legyilkolják, az majdnem mindennapi dolog.

Az intelligens osztályok erkölcsi érzete is vajmi silány alapokon nyugszik. Az élvhajhászat annyira erőt vesz sok emberen, hogy a vágyaik kielégítéséhez szükséges pénz megszerzésénél nem egyszer jutnak összeütközésbe saját lelkiismeretükkel. Innen a sok csalás és sikkasztás, a mi annyira mindennapos dolog, hogy már alig bizhatni valakiben és hogy korunkat egészen jellemzően a sikkasztások korszakának nevezhetjük.

Az üzleti világban is nagyon tág a lelkiismeret. Hitelbe vesznek mindent. A mit eladnak és elpocsékolnak, azt fel is emésztik. Négyyszer is kiegyezkednek, s ha újra meggazdagodnak, ismét köztisztületben álló egyéniségekké válnak.

Az élelmiszerek és egyéb készítmények, gyártmányok hamisítása már olyan általános, hogy bár törvényes intézkedések és rendszabályok léteznek azoknak ellensúlyozására, mégis a vásárló, a fogyasztó közönség soha sem biztos benne, hogy be ne csapassék s hogy a hamisított élelmi cikkek élvezeténél egészségét sőt életét kockára ne tegye.

Erkölc, tisztesség és jogérzet ellen a legtöbb ember büntetlenül gondol véthetni. És van korunkban számos szelleműs és tudós férfiú, a ki sem az erkölcsnek, sem a jognak létezését, legalább elvben elismerni nem akarja.

Ezek, igaz, csak egyes adatok és az ember látóköre sokkal határoltabb, semhogy ezekből egy egész nemzet jólétéről és erkölcsi állapotáról meggyőződést szerezhetne, de ha az eféle jelenségek mindsűrűbben mutatkoznak, mégis azt kell következtetni, hogy az erkölcsi érzet nem hogy emelkedőben volna, hanem a legnagyobb mértékben süllyedt.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 4-én.

A mai ülés napirendjének így hangzik az első pontja: Tisza István gróf képviselő indítványának indokolása, a házszabályok módosítására vonatkozó javaslat előkészítése végett kiküldendő bizottság tárgyában.

A döntő nap tehát elkövetkezett. Meglátjuk a Ház külső képén is. Odakünn va-

lóságos ostrom alá fogta a közönség a jegyeket kiosztó irodát.

A folyosó is hullámzik. Kormánypart és ellenzék csapatokban vonul fel. Mindenki a házszabályok revidálásának dolgáról beszél, csak Tallián Béla földművelési miniszter nem, a ki a Rábaszabályozásban érdekelt képviselőkkel konferál.

Megérkezik Tisza István gróf kormány elnök is. Hívei a jobb folyosón lelkesen fogadják. A kormányelnök bement a terembe, de csakhamar visszatér és ismét hívei közzé vegyült, majd visszavonul miniszterelnöki szobájába.

A baloldalon Polónyi, Thaly Ferenc, Kubik Béla állanak, majd pedig Apponyi Albert gróf lépett a csoporthoz.

— Tehát harcba szállunk — jelenti ki Kubik Béla.

— Mi álljuk határozatunkat — feleli Apponyi Albert gróf.

— De mi is! szól bele az éppen arra haladó Rakovszky István.

A Ház a teremben elhelyezkedett. A pártok népesek, a karzatok zsufoltak.

Tizenegyedfél óra volt, a mikor Perczel Dezső az ülést megnyitotta.

Elnök: Perczel Dezső.

A jegyzőkönyvet hitelesítik. A kormány-nak valamennyi tagja jelen van.

Elnök: az összeférhetetlenségi bizottság tegnap hozott ítéletét mutatja be, amely szerint Münnich Aurél ellen inkomptabilitás, nines.

A napirendre tértek át, a kormányelnök indítványának megokolására. Általános esőnd támad, amikor a kormányelnök indítványát megokolandó, felállott.

Tisza István gróf: T. Ház!

Kubik Béla: Mit parancsolnak Bécsből? (Zaj.)

Tisza István: Igazán lekötözött a képviselő urtól, hogy újabb indokkal járult hozzá a házszabályok szigorításához. Hosszu megokolásra sincs szükség.

Kubik Béla: Gyalázatos egy indítvány (Zaj.)

Tisza István: Azért sem szükséges a hosszú indoklás, mert hisz a közel mult is bizonyítja, hogy a revízió szükséges. A revíziót a szólásszabadság minden korlátozása nélkül akarja, a viták továbbra is minden megrövidítés nélkül fognak lefolyni, olyan irányban tervezi a revíziót, hogy kiküszö-

bölje a parlamentből a visszásságokat. (Zaj. ellenmondás bairól.)

Ezt a célt kívánja szolgálni, a mikor indítványt tesz egy bizottság kiküldésére a házszabályok módosítása dolgában. Egy-szerűen arra kérem a Házat, hogy ezt a bizottságot, mely bizottság munkájának elébe vágni nyilatkozatokkal nem akarok, kiküldeni méltóztassék. (Viharos éljenzés a jobboldalon. Zaj a baloldalon.)

Kossuth Ferenc a házszabályokhoz kér szót, hogy egy nyilatkozatot tegyen.

A Ház az engedelmet megadja.

Kossuth Ferenc azt jelenti ki pártja nevében, hogy a nemzetnek azt az erős fegyverét, mely a házszabályokban rejlik . . .

Felkiáltások balról: Az utolsó fegyverét!

Kossuth Ferenc: A legnagyobb eréllyel meg fogják védelmezni, mert nem szabad feledni, Magyarország nem csupán pártok között folyik a parlamenti harc, hanem sokszor idegen hatalom ellen magyar érdekeket megvédeni, erre pedig a többség gyenge. Azért kell az ellenzéknek védelmezni a házszabályokban gyökerező ellenállási jogát. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Kívánja-e a Ház tárgyalni az indítványt. Igen vagy nem.

Rákosi Viktor jegyző egy ívet nyújt át az elnöknek.

Elnök: Husz képviselő ur erre a kérdésre névszerűt szavazást kért. Ezt elrendelem, előbb azonban az ülést felfüggesztem.

Szünet után megejtették a szavazást.

A szavazást a G. betűvel kezdik.

— Gabányi Miklós! — szólítja az elnök.

— Nem! — kiáltja Gabányi.

Szócs Pál; Fogsz te még hallkabban beszélni.

— Hódossy Imre! — folytatja a jegyző.

Hódossy Imre: Igen! (Hoch! Hoch! az ellenzéken.)

Tisza István gróf kimegy a teremből. A szavazás folyik. A teremben a sokadalomtól füledt a levegő. A Kossuth-párt, a néppárt, a nemzeti-párt, az újpárt, a Szederkényi csoport nemmel, a kormány-párt igennel szavaz.

— **Szentiványi** Árpád! — szólott a jegyző. (Halljuk! Halljuk! az ellenzéken.)

— Nincs itt!

Szell Kálmán! — folytatja a jegyző.

Polónyi Géza: Hol van? Alljon elő!

— Nincs itt!

Tisza István gróf!

Tisza István gróf: Igen! (Hoch! Hoch! az ellenzéken),

A szavazás eredménye ez volt: 450 képviselő közül elnök nem szavazott. Igen-nel szavazott 216, nemmel 104, távol volt 129 képviselő és így a Ház 112 szótöbbséggel az indítvány tárgyalását elfogadja.

Elnök: Az indítvány tárgyalásának napirendre tűzése iránt a Ház annak idején határoz, felkiáltások balról: Ahá, nem meri napirendre tűzni. Visszavonja!

Polónyi Géza azt indítványozza, hogy az indítvány tárgyalását már a hétfői ülésre tűzzék napirendre. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Felkiáltások balról: Nem merik!

Tisza István gróf kormány elnök: Én is szükségesnek tartom a bizottság mielőbbi kiküldését.

Felkiáltások balról: Hát mért nem meri napirendre tűzteni.

Olay Lajos: Visszaszivja!

Tisza István gróf: Polónyi Géza ur indítványát azonban nem fogadhatom el . . .

Felkiáltások balról: Tudtuk! Ugy-e nem meri napirendre tűzteni! Visszavonja!

Tisza István gróf: Nem fogadhatom el azért, mert én az indítvány tárgyalását már a holnapi ülés napirendjére óhajtanám tűzteni.

(Viharos derűtség a jobb oldalon.)

Polónyi Géza: Hát mért nem mondta! Az elnök azt mondta annak idején.

Elnök: Persze annak idején, ha a holnapi ülés napirendjét állapítjuk meg.

Polónyi Géza: Tessék most megálapítani.

Elnök: Előterjesztést tesz arra, hogy a Ház az indítvány tárgyalását a holnapi ülés napirendjére tűzze.

A Ház ilyen értelemben határoz.

A Rábaszabályozásról szóló javaslat folytatolagos tárgyalására tértek át.

Molnár János néhány részletkérdésre kér felvilágosítást.

Tallián Béla miniszter a felvilágosításokat megadja.

Ezután névszerűt szavazás volt Rakovszky István határozati javaslata felett. A szavazást szünet előzte meg.

Ezután névszerűt szavazással elvetették Rakovszky indítványát. És ezzel a javaslatot általánosságban elfogadták.

A részletes tárgyalásnál **Batthányi** Ti-vadar gróf tesz néhány észrevételt a címűt.

Ezután a vita folytatását holnapra halasztották.

Fővárosi színházi élet.

Kinn hullnak a falevelek, a városban feltűnnek a csillagok. A külföldi színházi csillagok világjáró körútjukban megállapodnak nálunk is, hogy babérjaikat és erszényüket gyarapítsák, gazdagítsák. Ez egyszer azonban kissé csalódottan távoznak s egy pillanatra sem homályosítják el a mi fővárosi színházainkat, hol serényen folyik a munka s a hol régóta nem volt olyan mozgalmas élet, mint mostanában. Gyors egymásutánban követik egymást a bemutatott esték s alig, hogy a fővárosi zajos élet kezdetét vette, színházaink érdekesnél-érdekesebb műsorral lepik meg a közönséget.

A Nemzeti Színház valóságos hangyamunkát fejt ki. E műintézetünk krónikájában egyáltalában a legörvendetesebb változás, szinte megújulás mutatkozik. Mióta **Somló** Sándor áll a Nemzeti Színház élén, a színház tagjai mintha új erőre kaptak volna, mintha új virulásnak indulnának. — **Somló** Sándornak ugylátszik egyéb rátermettsége mellett meg van az a tehetsége is, hogy nem csak ismeri a színészeiben rejlő képességet, hanem érti a módját annak is, hogy miként kell a művészből a benne szunynyadó sokoldalú tehetséget kicsalni. Szóval, ő nem csak használja, hanem ki-

használja azt a fényes művészárdát, mely mindenha a legkiválóbb tagokkal rendelkezett s mely igazgatójával az élén újabb és újabb sikereket szerez a színháznak és visszszaidézte a Nemzeti Színháznak legkimagaslóbb korszakát. A legválogatottabb és legváltozatosabb műsor, az egyöntetű, kitűnő előadások napról-napra zsufolt padosorokat vonzanak a nézőterre s a közönségnek e nagy szeretete a színház vezetésében nyilvánuló magas művészi színvonalnak legteljesebb elismerését bizonyítja.

Van azonban a Nemzeti Színház nagyszabású sikereinek még egy másik, nem kevésbé örvendetes eredménye is. És ez a közönség izlésének a megváltozása. Egy-két évvel ezelőtt még a léha franciá bohózatok vonzották a közönséget a színházba, holott ma ugyanaz a közönség tömegesen tódul oda, a hol a valóban irodalmi becsesel bíró színműveket élvezheti, a Nemzeti Színházba. Shakespere darabjait nem kell már üres padosorok előtt játszani, a magyar történelmi színműveket nem szükséges érdeklődés híján levenni a műorról és hazai szerzőink egyéb darabjai sem szorulnak már arra, hogy pusztán erkölcsi kötelességből adja őket a Nemzeti Színház. Hóni szerzőinknek a közönséggel való megkedveltetése ugyancsak a Nemzeti Színház igazgatójának és művészárdájá-

nak az érdeme. Aza gond, körültekintés és munkakedv, melylyel a Nemzeti Színházban a hóni szerzők darabjait színrehozzák, törte meg a közönség bizalmatlanságát az eredeti darabok iránt.

Szerzőinknek ma már nem kell tartaniok attól, hogy darabjaik, melyek méltán versenyezhetnek a külföldi színművekkel, a közönség elfogult ítékezésével szemben nem állják ki a tűzpróbát.

Ezen a téren hál' Istennek megtört már a jég és kívánatos volna, hogy más egyéb téren is hagyjunk fel azzal a kishitűséggel, melylyel önmagunk képességei iránt viseltetünk.

Remélhető, hogy a fővárosi közönség izlésének a megváltozása befolyásával lesz az ország többi színházainak a közönségére.

Ha a vidéki színházak követni fogják azt az irányt, melyen a Nemzeti Színház halad — és ugylátszik több helyen mintha már is követnék, akkor nagy mértékben hozzá fognak járulni a magyar drámai-művészet és irodalom felvirágzásához.

Por.

Akasztás.

Krisztai Trajánt kivégezték.

— nov. 5.

Hideg borongós őszi reggel indult utolsó útjára *Krisztai Traján* a gyilkos katonája. A vad, kegyetlen, indulatos mézáros-legényt teljesen megtörte az akasztófa látása. A büntető igazságszolgáltatás tegnap ünnepet ült. Hóhér kézre adták Krisztait a „fogatfogért, szemet-szemért” elvénél fogva. Iszonytató és undorító büntetés.

Elvégeztetett;

A földi igazságszolgáltatás mérlege helyrebillent, nyugodjunk meg. A tegnapi akasztásról kiküldött munkatársunk a következőket jelenti:

Az utca képe.

Az őszi szürkület alig derengett a látványon, máris nagy tömeg lepte el a Pavillon laktanya környékét. A főbejárat előtt züllött, rongyos alakok, mesteremberek, asszonyok, lányok, gyermekek állottak, és nagy buzgalommal lesték az alkalmas pillanatot a besurranásra.

A nép a lapok útján értesült, hogy a kivégzés a hátsó udvaron lesz. Megkerülték tehát a kaszárnyát övező kőkerítést és a hátsó udvart védő bástyafalhoz vonultak. — Ambe itt is nagy csalódás várt rájuk, mert *Vogel* ezredes jó előre sejtette ezt és egy század 39-es bakát vezényeltetett oda őrségre. A közeli vasúti vágányon egy mozdony állott melyhez két kocsi volt kapcsolva. A teteje zsufolásig tele volt emberekkel. A fák roskadoztak a gyerekektől, akik mind látni akarták a szomorú aktus lefolyását. A laktanyába a helyőrség tisztjeim kívül, csakis belépési engedéllyel lehetett bejutni, mely névre szólott. Ilyet pedig csak korlátozott számban adtak ki.

A siralomházban.

A laktanya hátsó részén áll egy különálló emeletes épület *Arrest Gebäude*. A földszinten a bejáratnál jobbra eső cella volt a siralomház. Ott ült az elítelt, mellette a pap, feszülettel a kezében. *Krisztai* sirt és imádkozott. Igen imádkozott, buzgón, ajtatason, az a félvad ember, aki tegnapelőtt délelőtt még megakarta fojtani a papot.

Papp János gör. gath. esperes igazán nemes hivatása magaslatán állott. Mily csodás a büvereye a vallásnak, amikor még egy elvetemült gyilkos is vigaszt tud benne lenni. Négy teljes órán keresztül vigasztalta az elíteltet, aki meg is nyugodott. A prófusz peesenyét és szőlőt adott neki vacsorára, melyből alig evet valamit. Kilenc óra felé lefeküdt, de álma nagyon nyugtalan volt. Fel-feljött és az őrt álló katonákat folyton kérdésekkel ostromolta.

Az utolsó órák.

Mikor reggel 4 órakor felébredt első kérdése az volt a prófuszhoz:

— Megjött a kegyelem?

— Még nem nem, de még jöhet — biztatták. Azután felkelt, megmosdott és már katonai ruhája helyett szürke daróc ruhát adtak rá. Mikor a ruhát felvette, elkezdett szokogni.

— Most már tudom, hogy biztosan felakasztanak. Nem sokára jött a pap, aki ismét csitogatni kezdte. Elkészítette a halálra kenetteljes szavaival kiütte belőle a halálfélelmet. Imádkoztak . . .

Előkészületek.

Reggel fél 7 órakor készen állott a bitófa *Kristai* számára. Pedig kiesibe mult, hogy nem lett volna mire akasztani. *Bali Mihály* hóhér ugyanis a debreceni királyi ügyészségtől kért bitófát, de ott nem volt. Ekkor fakereskedésből kapott egy négyzetletes faragott cölöpöt, melynek árát azonban nem tudta kifizetni s kénytelen volt az egyik arany gyűrűjét zálogban a fakereskedőnél hagyni.

Bali és két pribékje a bitófa mellett állottak és várták a delikvens megérkezését. *Wrany* őrnagy hadtíró érkezett a helyszínre az ezredorvossal. Háromnegyed hétkor jött meg a katonai kirendeltség két százada — *Tjchusner* őrnagy vezénylete alatt feltűzött szuronynyal és négyszög alakban körülvették a bitófát. Közepén állott: *Bali Mihály* hóhér *Gold Károly* és *Kerrmann Mátyás* nevű pribékjével, *Wrany* auditor és az ezredorvos. A sajtó képviselői és a polgári emberek a katonai kordonon kívül állottak.

Az utolsó ut.

Pontban hét órakor, a siralomház falára erősített csegettű megszólalt. A lélekharang. . . Benn a siralomházban a prófusz levette *Kristai* a bilincseket.

— Megkegyelmezték? Kérde az elítelt.

— Nem tudom még, de legyen erős. Menni kell — felelt a prófusz.

— Tudom, megyek az utolsó utra.

A katonai kíséret, mely állott egy őrmesterből, egy káplárból, hat fráter és 18 közemből, rögtön körülvette az elíteltet és lassan, tipegve megindult a szomorú menet a bitófa felé.

Kristai mellett folyton a pap haladt, kezében a feszülettel, hangosan imádkozva, mely imát az elítelt halkán utána mondott. A kapunál mondta *Kristai* az utolsó szavakat . . . és vedd végtelen kegyelmedbe az én bűnös lelkemet. Amen!

A kivégzés.

A menet a bitófa alatt megállott. *Wrany* auditor német nyelven felolvasta az ítéletet, melyet az őrmester magyar nyelven tolmácsolott és felhívta a hóhért kötelessége teljesítésére. Mikor az elítelt már a bitófa alatt állott *Papp* esperes odafordult a vezénylő őrnagyhoz:

— Kérek az elítelt számára kegyelmet. *Kristai* szinte az őrnagyhoz szólt:

— Herr Major kérek még egyszer kegyelmet. Az őrnagy elfordult és *Bali Mihály* elvégezte kötelességét. Az esperes meghatározó beszédet intézett a katonákhoz és evvel a szomorú aktus véget ért. Az ezredorvos megállapította, hogy a halál harmadfél perc alatt beállott.

Kristai holttestét fél óra mulva levette a hóhér a bitóról és *Bardócz* rendőrbiztos felügyelete alatt a csapat kórházba szállították. Ott felboncolták és délután 5 órakor minden kíséret és beszentelés nélkül eltemették.

Napi hírek.

— **A polgármester és a sajtó.** Debrecen városának félhivatalosa *A város* hírvonatában megemlékszik a polgármester amaz indítványáról, hogy a szakközokmányos üléseit a nyilvánosság kizárásával tartásák. Mi ezt a magunk részéről nem helyeseltük és nyíltan meg is irtuk, hogy a nyilvánosság mentül nagyobb, annál jobb. Ezt a félhivatalos kijelentések után még inkább fentartjuk, mert a mentegető sorok végén oly mondat áll, melyből olyasmiről derül ki, hogy azért volna szükséges a sajtószabadság korlátozása, mert egyes lapok szenzáció hajhászat okából elhamarkodva hoznak olyan dolgokat, melyek később helyreigazításra szorulnak. Hát ez ellen a megokolás ellen a tisztességes komoly sajtó kell hogy tiltakozzék; mert hivatását betöltő és betölteni képes lap nem szokott elhamarkodva irni semmiről; a gyarlók miatt pedig az eszmét sujtani nem szabad.

Egyébiránt itt közöljük szó szerint *A város* cikkét:

A szervezeti szabályzat kidolgozására szervezett bizottság legutóbb tartott ülésén

Kovács József polgármester azon kérdést vetette fel, nem volna-e helyes, ha a szakközokmányos ülései a nyilvánosság kizárásával tartatnának. Ezen eszme felvetésére az ösztönözte a polgármestert, hogy az egyes szakközokmányos elölleges tárgyalási üléséről nem mindig kerülnek megbízható tudósítások a nagyközönség elé. Egyébiránt a polgármesternek az a nézete, hogy oly ügyek, melyek nem kerültek a tanács elé, ne közöltessenek a lapokban. Ezen nézetével azonban legkevésbé sem akarná a sajtószabadságot korlátozni, mert igen jól tudja, hogy a sajtószabadság ha az sajtószabadsággá nem fajul, — a nemzet kincse és a nagyidők legszebb, legmagasztosabb alkotása. Senki nem tiszteli jobban a sajtót, mint a polgármester, de mindezen tisztelete mellett jogában áll minden oly ügyet mindaddig megóvni a nyilvánosságtól, míg azok a tanácsi asztalra nem kerülnek. Ugy a polgármester, mint a tanács sohasem zárkózik el olyan ügyek nyilvánosságra hozatalától, melyek a nagy közönséget érdeklik és e tekintetben minden helyi lapnak szívesen rendelkezésére boesátja a közlendőket. Vannak azonban olyan ügyek, melyeknek idő előtt való közlése inkább árt, mint használ az ügynek; már pedig, ha valakinek, úgy a városi tanácsnak szorgos kötelessége arra ügyelni, hogy a város érdekei minden irányban megóvassanak. A helyi lapok tehát a jövőben is megkapnak közlést minden oly ügyet, mely a tanács elintézésével van ellátva, s ha mégis olykor-olykor megtörténik, hogy vagy a tanács, vagy a tanácsi ügyeket előkészítő szakközokmányos üléseinek határozatát nem közli a tanács a sajtóval, ennek nem a sajtó korlátozásának szándéka lesz az oka, hanem a város jól felfogott érdeke. A polgármester és a városi tanács teljes nyíltsággal intézi a város ügyeit és ha mégis itt-ott egyes intézkedést nem akarja idő előtt nyilvánosságra hozni, ezért nem tartozik felelősséggel és magyarázattal. A sajtószabadságot azonban tiszteli és valószínűleg jobban, mint esetleg azok, akik szenzációhajhászat okából elhamarkodva hoznak olyan dolgokat, melyek később helyreigazításra szorulnak.

— **Gyűlés a kamaránál.** A kamara állandó bizottsága *Szabó Kálmán* elnöke alatt tegnap délután 4 órától 7-ig tartott ülésében foglalkozott azon ügyekkel, melyeket az ügyrend e bizottság hatáskörébe utal.

A Debrecenben tervezett iparos mesteriskola ügyet megbeszélve, ezt az ügyet meleg rokonszenvvel felkarolandónak tartja, s javaslatot tesz a közgyűlésnek, hogy a kamara anyagi áldozatoktól se zárkózzék el.

Nagykároly város kövezetdíjszabályzatát felülvizsgálván, *Szavay* titkár előadta azon kívánalmakat, melyeket a *Nagykároly*ban tartott gyűlésen a kereskedők és iparosok kifejeztek, s a kamara ezek alapján többféle módosítást tesz a tervezeten.

Foglalkozott a bizottság a marosvásárhelyi kamara abbéli javaslatával, hogy az ország parlamentjébe a kereskedelmi és ipari érdekeket képviselő kamarák ruháztassanak fel követküldési joggal úgy, mint az Ausztriában és Franciaországban történik. A bizottság kívánatosnak tartja a gazdasági érdekek parlamenti szakképviselését s megbizta a titkárt, hogy ez irányban a közgyűléshez elvi véleményt terjesszen be.

Allamsegélyes ügyeket intézett el ezuttal a bizottság, igen behatóan mérlegelve a kérvényezők körülményeit és az iparfejlesztési szempontokat.

Javaslatot tett a közgyűlésnek, hogy a földmívelési miniszter által a kerületben létesítendő házi ipari tanfolyamokhoz szükség esetén a kamara is 100 korona költséggel hozzájáruljon.

A mármarosai iparfejlesztő bizottságnak 800, az ottani keresk. tanonciskolának 3000, a szőlősi iparos tanonciskolának 200 kor. segélyt hoz javaslatba.

Végül az ösztöndíjakért beérkezett folyamodásokat intézte el a bizottság s tudó-

másul vette a kamara elnökségének a Hatvan-utcai ház tárgyában a *Csokonai körhöz* intézet átiratait.

— **József Ágost és családja Budapest.** József Ágost és családja tegnap Kistapolcsányból állandó tartózkodásra Budapestre érkezett. Ő fenségeik kíséretében *Battthyány Béla* gróf szolgálattevő kamarás, *Zichy Erzsébet* grófnő udvarhölgy, *Takács* százados nevelő és *Schramm Antal* udvari titkár is megérkeztek.

— **Huszártisztek falkavadászata.** Tegnap délelőtt folyt le a honvéd huszárezred tisztikara által rendezett falkavadászat a sámsoni ut mentén elterülő síkon, a melyen részt vett a Vilmos huszárezred tisztikara is, élén derék ezredesével, Zedwitz gróffal. — *Ekkensberger* dandárparancsnok, Nagy Géza és *Wieber Adorján* ezredparancsnokok szintén részesei voltak a szép lovas sportnak. — Valóban bájos képet aranyozott be a bagyadtan előtörő őszi napsugár a kopár mezőn. Vörösfrakkos, elegáns egyenruhájú dőlő csapata száguldott a rókát hajszoló kopófalka nyomán, a melyet élénk érdeklődéssel, gyönyörködve szemléltek a csipős szőlőtől rózsaszínűvé festett előkelő hölgyek csoportja. Ott voltak: Nagy Géza, Bernáth Elemérné, Gajzágó Béláné leányaival, Huzlák Lujza, özv. Simonffy Béláné, dr. Bruckner Ernőné, Éber századosné, Lukács századosné, Jankovich századosné, Nagy Aladárné, Klebersberg grófkisasszonyok, Buttykay Margit, Balás Maresa, Békessy Ilonka.

— **A pápa a háborúról és a párbajról.** A „Wiener Allgemeine Zeitung” főszerkesztőjét, Szeps Gyula dr.-t október 20-án X. Pius pápa 25 percig tartó kihallgatáson fogadta, mely alkalommal nyilatkozott a kelet-ázsiai háborúról és a párbajról is, felhatalmazva a hírlapírókat, hogy e nyilatkozatot hozza nyilvánosságra.

A háború rettenetes eseményei a pápát mélyen elszomorították.

— Hisz ez már nem háború, ez megszállás, — mondá a pápa, érthetetlennek találva, hogy a civilizált világ tétlenül nézi e borzadalmas színjátékokat s nem indít közös nagy akciót a háború mielőbb való befejezése céljából. A pápa azzal fejezte be a háborúról való nyilatkozatát, vajha az isteni gondviselés mielőbb véget vetne a véres viszálynak.

A párbajról a pápa nemesak vallási szempontból nyilatkozott elítélőleg. Bolond botor dolog az mindenképpen, mondá, igaz, hogy a törvény nem óvja eléggé a becsületet, de épp ezért mindenekelőtt erélyes akciót kell indítani a becsület hathatósabb törvényhozási védelme iránt. A fegyver azonban vak és süket és nem egy esetben azt sújtja, a ki igaz becsületének védelmét keresi vele. Hozzájárul még az, hogy a mai heves párt-harcok idején a sértés nap-nap után mindinkább politikai fegyverré kezd válni és soha még annyira a nyilvános szidalmazás és sértegetés divatban nem volt, mint most. Ezzel szemben is törvényhozási akció szükséges. Engedjék meg a valóság bizonyítását korlátozás nélkül, de a ki sért és bizonyítani nem tud, azt büntessék keményen.

— **A Csarnok közgyűlése.** A debreceni kereskedelmi csarnok november 20-ik napján délután 2 órakor a Csarnok helyiségében tartja rendes közgyűlését. Tárgyak: 1. A választmány jelentése, az évi számadások beértesítése és a felmentés fölötti határozathozatal. 2. A jövő évi költségvetés megállapítása. 3. Tagok részéről benyújtott indítványok. 4. Számvizsgáló bizottság kiküldése. 5. A választmányból kilépő tagok helyének alapszabályszerű betöltése.

— **Debrecen éjjel.** Különös cím az igaz, de mit is jelenthet egyebet, hisz Deb-

recen éjjel — alszik. Most már abban az időben vagyunk, hogy a nappali órák gyorsan rohannak tovább, szó pedig arról gyakran esik, hogy éjjeli életünk nincs. Az idegen ki nálunk nappal megfordul, azt hiszi, hogy egy modern nagy városban van, de éjjel ezt a jó véleményt vissza is szítja, Debrecen csak néhány óráig nagy város. A mint a tyukok álomra hajtják szemüket, egyszeriben faluvá változik át, melynek idilli esendjét még a holdra dühösködő kutya sem zavarja meg. Erköles prédikálóink persze azt mondják, hogy örüljünk, hogy a dolog így áll. De az igazi városi ember másként gondolkozik s nem érti ez alatt a lumpolás uralmát, a sajtó sem kívánja ezt. Hanem az igazat megvallva, ha e város falai közt az éjjeli életet bevouulva látnánk, bizony kissé nem ártana. Más nagyobb városokban ez mindenütt meg van már, azért nem sodomák és Gomorák. Az éjjeli élet összekötő kapocs a társadalomban is, így megvolna a hivatása is. Éjjel nálunk a jobb vendéglők, kávéházak termei már konganak az ürességtől s a cigány is csak immel-ámmal játszik az ott gubbaszkodó néhány vendégnek. Színház után közönségünk csak hazatér, még pedig futva igyekszik hazáig, mert elég volt a szórakozásból. Nincs bennünk érzék az éjjeli élet szórakoztató mulatságai iránt, mert bizony csak elmaradt a mi városunk lakossága még e tekintetben. Vajjon eljön-e az idő, mikor elmondhatjuk, még pedig büszkén, hogy városunknak már modern városi jellege van? most még az idegen ki ide vetődik, az éjszaka idején paplanát fejére huzza s dörmögi rólunk az ítéletet: — ejnye de unalmas fészek!

— **Dr. Kohl Medárd püspök** ma szombaton üli meg születésének 45-ik évfordulóját. A köztisztviselői álló püspököt ez alkalommal már tegnap is igen sokan üdvözölték barátai és tisztelői közül.

— **Szabadságról** Bészler Károly tb. főjegyző tanácsnok szabadságáról visszaérkezett és átvette hivatala vezetését.

— **Tartalékos tisztek szemléje.** Tarka képet mutattak ma a város utcái. Különböző ezredek fényes egyenruhája csillogott, a máskor szerény polgári ruhába öltözött hadfiakon. A hadkiegészítő parancsnokság tegnap szemlét tartott a Debrecenben állandóan tartózkodó tartalékos tisztek fölött a Péterfia-utcai laktanyában. A szemlén mint egy 390 tartalékos jelent meg.

— **Uj gyógyszer-tár Debrecenben.** Gróf Tisza István belügyminiszter tegnap leiratban értesítette a városi tanácsot, hogy *Kocián* Dezső gyógyszerésznek a Homokkertben gyógyszer-tár nyitási engedélyt adott. Evvel együtt tíz gyógyszer-tára lesz Debrecenben.

— **Hadkötelesek összeírása.** A m. kir. honvédelmi Minister az 1905 évben sorozás alá kerülő ifjak összeírását elrendelvén felhivatnak úgy a debreceni illetőségű, mint városunkban csak ideiglenesen tartózkodó 1884, 1883, és 1882 évben született ifjak, hogy összeírásuk végett mielőbb, de legkésőbb november hó végéig a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályánál (Városház emelet 18. 19. számú szoba) annyival is inkább jelentkezzenek, mert a jelentkezés elmulasztása esetén a Védőtörvény 35. §. alapján 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal fognak büntetetni.

Személy azonosságuk igazolása végett a birtokukban levő okmányaik (lecke könyv, munka vagy eselédkönyv v. keresztlevél stb.) magukkal hozandók.

— **A szüret a hegyalján.** A Hegyalján, mint nekünk írják, a szüret már

majdnem mindenütt befejeződött, sok helyen kellemes szüreti mulatságokkal. Sátoraljuhelyen a szőlősgazdák legnagyobb része már befejezte a szüretelést. A minőség mindenütt kiváló. A jó szüretnek a jele az a sok szép szüreti mulatság, amelyen ezen a szüreten az ujhelyi hegyeken lezajlott. Gróf Sztáray Sándor szőlőjében nagyszabású szüreti vigasság volt, melyen a megyebeli mágnásvilág szép számmal vett részt.

— **Az ügyvédi kamarából.** Dr. *Guthmann* Zsigmond nyiregyházi és Dr. *Kutassy* Sándor h. böszörményi ügyvédek a debreceni ügyvédi kamara, az ügyvédek lajstromába bejegyezte.

— **Gondnokság.** A debreceni kir. törvényszék *Homoki* Sándor derecskei lakost elmebetegség miatt, gondnokság alá helyezte.

— **Köd.** A késő őszi idő egyik ellenszenves, de azért elmaradhatatlan velejárója; a köd ujabban igen gyakran teszi tiszteletét városunkban. Szürke fátyola elmosza előttünk a házakat s a rajta átszűrődő gázvilágosság is csak éppen arra elég, hogy némileg tájékozni tudjuk magunkat. A ködös időnek az egészségre való káros hatása tudvalevő s ezért nem is lesz felesleges dolog, ha olvasóinkat önkímélésre intjük, amely egyedüli módja annak, hogy az őszi sok-sok betegségét elkerüljük.

— **Gázrobbanás Budapest.** Tegnap reggel az Andrássy ut 19 szám alatt levő *Dietrich* és fia teanagykereskedő cég üzlethelyiségében nagy gázrobbanás történt melynek öt sebesültje van. *Arnold* Bodog gázszelvény vizsgáló tulajdoni-ható a szerencsétlenség, aki egy megrepedt gázcsövön gyertya mellett dolgozott. Megsebesültek kivül: *Steiner* Armin üveges, *Meister* Márton asztalos, *Ilk* András asztalos és *Horváth* János tanonc.

— **Hirtelen halál.** Tegnap reggel *Tóth* Józsefné Tizenhárom város-utca 6 szám alatti lakos hirtelen meghalt a lakása előtt. Holttestét beszállították a köz-kórházba, ahol *Mile* Pál rendőr fogalmazó jelenlétében felboncolták. A boncolás eredménye az lett, hogy az asszony agyszélhűdés következtében halt meg.

— **Dróttalan táviró Fiumében.** A magyar kikötőváros hihetőleg már legközelebb igen érdekes és nagyon fontos intézménnyel lesz gazdagabb. A kormány állítólag *Marconi*-féle dróttalan táviróállomást állíttat fel Fiumében s lehetővé teszi ezzel az Anconával s az *Adrián* járó hajókkal való közvetlen táviratváltást. Az ügy már annyira haladt, hogy nemsokára az immár hónapok óta folyó előleges kísérletekkel is meglesznek. A kísérleteket Budapest határában végzik: A *Csepel*-szigetén van az egyik állomás és a káposztásmegyéri izzólámpagyár telepén a másik. Mihelyt elkészülnek a kísérletekkel, Fiuméba szállítják a *Marconi*-készüléket. A táviró-állomást ott alkalmasint az *Unió*-gyár előtt állítják fel, olyanképpen, hogy a gyár magas kúrtóján helyezik el az elektromos hullámokat felfogó sodronyszerkezetet. Ha azután a föllállítás nehézségein tullesznek, a tengerészeti hatóság „Előre” gőzösét is felszerelik a *Marconi*-készülékkel s a quarnearói öbölben *Cherso* szigetéig folytatják a kísérleteket. Utóbb a magyar-horvát tengerhajózárság két gőzösevel fejezik be az akkor már nagyobb távolságokat felölő kísérleteket. Ez lesz a harmadik *Marconi* állomás az *Adria* mentén: eddig még csak az olaszországi *Bariban* és a montenegrói *Antivariban* van ilyen.

— **Miért szebbek az asszonyok a férfiaknál?** Erről a fontos kérdéstről tartott egy angol orvos Londonban tudományos előadást. Az orvos kutatása 1600 nőre terjedkedik ki, akik a földön élő összes népfajokhoz tartoznak s arra a tapasztalatra jutott, hogy a nők szépségüket annak a körülménynek köszönhetik, mert szellemileg nem igen erőltetik meg magukat. A komoly tanulmányok, amelyek nagy szellemi munkát követelnek, az ész megerőltetése folytán káros hatással vannak a szépségre. Britániában van egy néptörzs, a *zarok* törzse, ahol az

asszony hivataloskodik, ő szerzi be a háztartáshoz szükséges dolgokat és ő — vall szerelmet a férfinak, a férfi gondozza a gyermekeket és főz. Ennek a következménye az, hogy a zaro férfiak szépek és a nők csunyak.

Uj főgondnok. A debreceni ev. ref. egyházmegye tegnap délelőtt az elhunyt **Nadányi Miklós** főgondnok helyére **Fráter Barna** derecskei főszolgabíróvá választotta meg.

A kontinens leggyorsabb vonata. Néhány nap mulva indítják el Párisból a nizzai új gyorsvonatot, a Cote-d'Azur-Rapide-ot, a mely 1087 kilométernyi utját 12 óra és 50 perc alatt fogja végigrobogni. A kontinensnek ez lesz a legsebesebb vonata s hogy gyorsasága milyen jelentékeny, kitűnik, ha meggondoljuk, hogy még harminc évvel ezelőtt éppen kétszer ennyi időre volt szüksége a Páris—Nizza között száguldó legsebesebb gyorsvonatnak. Az új vonathoz egészen új mozdonyok készültek és kocsi csak annyit csatolnak hozzájuk, a mennyi föltétlenül szükséges; természetesen csupa elsőosztályú vaggont, az uton hálókosit, szalonkosit és étkező kosit. Mindezzel szemben az is bizonyos, hogy az utazás drágasága tekintetében sem vétekedhetik ezzel a vonattal semmi más a kontinensen.

Népfelkelők nyilvántartása. Debrecen város katona ügyosztálya már megkezdte az 1885 és 1886 évben született ifjak összeírását. Mindazok, akik a jelzett évben születtek és nem soroztattak be, kötelesek jelentkezni a katona ügyosztályban, ahol a fegyver nélküli népfelkelők osztályába fognak beosztatni.

Halálozások. Tegnap kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Klein Margit izr. 17 hónapos, Fischer Jakab izr. 56 éves, Szűcs Mária ev. ref. 57 éves, Ménes János ev. református 72 éves.

Tolvaj kofa. Österreicher Lázárné Erzsébet utcai 44 szám alatti lakos tegnap a Boeskey téren vett egy taliga fát és 60 fej káposztát **Andirkó Istvánné** kofaszonytól. Az árát kifizette és megbizta az asszonyt, hogy a hőlmikat szállítsa a lakására. **Andirkóné** azonban valószínűleg nem találta meg az Erzsébet-utcat és az eladott fát és káposztát visszевilte a saját lakására.

Sikkasztó hentes legény. Nagy Istvánné pauaszt emelt a rendőrségen **Imre László** hentes legénye ellen, aki a kimért hus árával 49 koronával nem számolt el. Azonkívül egy adásától 91 koronát felvett a nevében és megszökött. — A rendőrség keresi.

A birkozó verseny díjai. Az e hó 6-án megtartandó amateur birkozó verseny iránt már eddig is nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében. Összesen négy tiszteletdíj fog kiosztatni és pedig **Domahidy Elemér** főispán, **Lukács István** honvéd huszár százados, **Hartstein Nándor** és **Wladimir** birkozómester tiszteletdíja.

Kifosztott lakás. Kellemetlen meglepetés érte tegnap délután **Földes Sándor** Piac-utca 56 számú lakost. Távolléte alatt ugyanis **Deszti Klára** nevű eselédje összepakolta a két szobájának és konyhájának berendezését és megszökött. Az a csodálatos, hogy a házbeliek semmit sem vettek észre és megfoghatatlan, mikép tudta a tolvaj eseléd a butorokat elszállítani. A rendőrség nyomoz.

Sikkasztás. Erdei Andrásné cukrász panaszt emelt tegnap a központon **Csorvási Antal** cukorka elárúsítója ellen, hogy 14 korona értékű árut eladott és az árát elitta. A rendőrség megindította ellene sikkasztás miatt az eljárást.

Elveszett táská. Tegnap délután a Battyányi utcában egy hölgy elvesztette a kézi táskáját, amelyben egy törvényszéki

idézésen kívül még egy 600 koronás váltó is volt. A becsületes megtalálót kéri a tulajdonos, hogy a táskát a bűnügyi osztályhoz vigye, ahol jutalomban részesül.

x Egy 20 filléres izgatató története. A pénznek, mégha csekély 20 filléres is, megvan az értéke és így a szerepe is az életben. És ez a kerek kis nikkelpézn nemrég egy családot majdnem egy nagy vagyontól fosztott meg. Ugyanis egy bérmentetlen levelet kézbesített a minap a posta egy ismert táblabíró feleségének címére, aki azonban visszautasította a 20 fillér portóbüntetéssel terhelt borítékot. Férje unszolására azonban még is kiváltotta az előszobában utólt levélhordótól a levelet. Nagyon bosszankodott azonban ő nagysága, midőn a borítékot felbontva, abban egy sorsjegyet és ennek nyugtáját találta. A bíró azután megmagyarázta, hogy előző napon vásárolt egy sorsjegyet felesége születésnapjára és ennek számát nem jegyezte meg és a nyugtával együtt a bankházban felejtette.

A bíróné szemrehányással fogadta e születésnap ajándékot. A bíró, hogy megszabaduljon a kukli-predikációtól, a klubba akart menekülni. Már éppen az előszoba kilincsét fogta, midőn két uriember becsületes Török A. és Társa (Budapest, VI., Teréz-körút 46. alatti) bankházából, hogy az előző napon vásárolt sorsjegyre a 400.000 koronás nagy nyeresemény negyedrésztét kifizessék.

A bíró örömtől reszkette vezette be a kiküldöttet feleségéhez, aki most már hálaosan borult férje nyakába és megbocsájtotta a postának is, hogy a borítékról véletlenül leesett levélbélyeg hiányáért 20 fillér büntetést szedett be.

x Legjobb szabásu férfi divat ingek 1. frt. 75 kr. és 2 frt., 2.50 Feketénel.

x LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjfalussy-ház. Allandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő ki, rakatban.

x Pince lakásért egy pár emberből álló család házmesternek elfogadtatik. Vár-utca 12. sz. a.

x Nőikézimunka befoglalásokat legizlésebb kivitelben készít **Antalfy** könyvkötő, bórdíszműves. (Városházzal szemben.)

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Szombaton, nov. 5. A n a g y m a m a. vigjáték. „A” bérlet.

Vasárnap, nov. 6. d. u. F a t i n i c a daljáték, este R a d n ó t h y n é színmű. Először

* **Színházi hír.** Vasárnap e hó 6-án két előadás lesz. D. u. 3 órakor Soupé „Fatincája” este fél 8 órakor pedig **Kampits János**, „Radnóthyne” című 3 felvonásos színműve kerül színre.

TÁVIRATOK.

Az ellenzéki sorakozás.

Budapest, nov. 4. Ma este a Kossuth-párt, a Szederkényi-párt és a nemzeti-párt értekezletén egyértelműen lelkére kötötték minden pártagnak az erős harcot a revízió javaslat ellen.

A gyergyó-szt-miklósi választás.

Gyergyó-Szent-Miklós, nov. 4. A gyergyó-szent-miklósi választókerület volt képviselőjének, **Lázár Menyhértnek** elhalálózása folytán megüresedett mandátumára ma ejtik meg a választást. A szabadelvűpárti dr. **Lázár János** ellen **Sümei Vilmos** függetlenségi párti a jelölt. A felvonulás reggel 8 órakor történt a legnagyobb rendben. A

jelölés után fél 9 órakor kezdődött a szavazás. Mindkét párt részéről igen sok választó van jelen. A rend fentartása végett egy század katonaságot és 70 esendőrt vezényeltek ki. Eddig a nyugalmat nem zavarta semmi.

Gyergyó-Szent-Miklós, nov. 4. A választás rendben folyik. Fél 11 órakor dr. **Lázár** szabadelvűpártinak 146, **Sümei** függetlenségi pártinak 115 szavazata volt.

Gyergyó-Szent-Miklós, nov. 4. Délután 5 órakor **Sümei Vilmosnak** 300 szótöbbsége volt, megválasztását biztosra veszik.

Gyergyó-Szent-Miklós, nov. 4. **Sümei Vilmost** a Magyarország kiadóhivatali főnökét 176 szótöbbséggel képviselővé választották.

Japán-orosz háború.

London, november 4. A japánok véres reményei hirtelen összeomlottak. Az angol közvéleményre szintén lehütően hatottak a hírek, amelyeket tegnap türelmetlenül, szinte lélegzetet visszafojtva vártak. Eddig a japánok emancipálni tudták magukat a nagyástól. De a mikádó születésnapjának közeledtével a józan ítéletet elvesztették. Igen hangosan kürtölték világgá, hogy a mikádó születésnapján Port-Arturak o'kvetlenül el kell esnie. Nem mérlegelték sem az ellenség erejét, sem a várórség ellentálló képességét. Most már, amikor az általános ostrom részben sikertelen volt, részben visszaveretett, a japánok maguk hangoztatják, hogy Port-Artur még egy hónapig tarthatja magát. A japánok eszerint önmaguknak adnak respiriumot. Az egész angol sajtó, majdnem kivétel nélkül kicsinylően nyilatkozik a japán fogadkozásokról. A „Times” többek közt azt mondja, hogy a japánok eddig kevesebbet dicsekedtek és többet tettek. Most ugylátszik többet fognak dicsekedni és kevesebbet tenni. Megegyeznek abban valamennyien, hogy **Stössel** tábornok egyike a korszak legnagyobb hadvezéreinek.

Madrid, november 4. **Maura** miniszterelnök közölte a minisztertanácsban, hogy az alkalmából, hogy Spanyolország közbenjárt a bonyodalmak megakadályozásában, Rodjesztvenszki tengernagynak vigói tartózkodása közben a külföldi kormányok szerencsekívánatait kapta.

Port-Artur sorsa.

Tokió, nov. 4. Port-Arturban óriási zürzavar uralkodik, a lakosok menekülnek, a kikötőben tegnap egy orosz hajó elsülyedt. A város egészen romban hever. **Stössel tábornok tegnap mind a két lábán súlyosan megsebesült.**

A mikádó születésnapja.

Tokió, nov. 4. A császár születésnapját az egész országban megünnepelték. A császár két egész hadosztály felett tartott díszszemlét.

A Reichsrath összehívása.

Bécs, nov. 4. A hivatalos lap ma a következő királyi kéziratot közli: Kedves dr. Körber! Indítva érzem magamat a Reichsrathot tevékenysége újból felvétele végett f. é. november 17-ére egybehívni és megbizom önt a szükséges intézkedések megtételével. Bécs, 1904. november 2. **Ferenc József** m. p. Körber m. p.

Véres diáktüntetések Innsbruckban.

Innsbruck, november 4. Azok a demonstrációk, amelyekkel a német diákok az olasz nyelvű jogi fakultás ünnepélyes megnyitását megakarták akadályozni, óriási dimenziókat öltenek. Az olasz diákok őrzésére a rendőrségi készenlét elégtelennek bizonyult. Valóságos utcai harc fejlődött ki. Mindkét részről revolverekkel lövöldöztek. Allítólag eddig több mint kétszáz revolverlövést tettek.

Innsbruck, november 4. Eddig megállapították, hogy kilenc ember sebesült meg. Köztük ketten életveszélyesen. Egy olasz diák meghalt. A demonstráció a Fehérkereszt vendéglő előtt folyik és egyre veszedelmesebb jelleget ölt. A rendőrség képtelen a rendet helyreállítani és katonaságot akviráltak. A harc valósággal ádáz és olaszok és németek egyformán őrvongó dühvel rotnak egymásra. A városban az izgatottság óriási. Az egész város szinte ostromállapotban van.

Innsbruck, november 4. A Fehérkereszt vendéglőt lerombolták. A demonstráció folyton tart, sőt növekedőben van. A pánik leirhatatlan. Hírlik, hogy a sebesültek közül ketten meghaltak. Eddig beláthatatlan, hogy a tüntetések mikor érhetnek véget.

Innsbruck, november 4. A zavargásokban történt revolverlövészek által nyolc német és tíz olasz diák sebesült meg. Az olaszok tanyája a Fehérkereszt vendéglő volt. A polgármester felszólította az olaszok vezetőit, hogy hagyják el a vendéglőt, és oszlojanak szét. A felhívásnak nem volt eredménye. — Erre a katonaság szuronyrohamot intézett, miközben egy olasz festőművésznek egy bajonette a hátába hatolt és oly erővel, hogy rövid idő múlva meghalt. Ezenkívül több sebesülés is történt. A rend csak reggel 5 órakor állott helyre.

Innsbruck, november 4. A német tüntetők lerombolták az olasz jogi fakultás épületét. A német diákok délben ismét tüntettek az olaszok ellen. A rendőrség képtelen a rendet helyreállítani.

A szepesbélai birtok.

Budapest, nov. 4. A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága ma délutáni ülésén tárgyalta Veszter Imre ellen a szepesbélai birtok eladása ügyében tett összeférhetlenségi bejelentést. A bizottság 21 szavazattal 1 ellenében kimondta, hogy összeférhetlenség nem fog fenn.

Justh Gyula Lengyel Zoltán ellen.

Budapest, nov. 4. Justh Gyula sajtópert indított Lengyel Zoltán lapjában a Független Magyarországnak ellene ma megjelent cikk miatt.

Gázrobbanás Kassán.

Kassa, nov. 4. Strausz nagykereskedő üzletében ma gázrobbanás történt. Strausz üzletvezetője súlyos égési sebeket szenvedett. Az utcán járókelők közül többen az üvegszilánkoktól megsebesültek. Az üzlet részben elégett.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, nov. 4.

Buzakinálat mérsékelt. — Vételkedv gyöngé, nyugodt irányzat mellett 16,000 métermázsa került forgalomba alig tartott áron. Egyéb gabonaneműek változatlanok. Idő: boros.

buza áprilisra	9.98—99.
rozs	7.81—82.
zab	7.12—13.
tengeri májusra	7.40—41.
repce augusztusra	11.10—20.

Törvénykezés.

§ Halálos ítélet. A kir. Kuriaán tegnap ismét egy halálra ítélt ember ügyét tárgyalták és a legfelsőbb bíróság, helybenhagyta a szörnyű ítéletet. Zsemlye István gályi kanász ez év elején Vizsmati Imre kanásztársával együtt kiesáltak Takács János sertéskepecet egy közeli erdőbe, ott bunkós bottal leütötték és 410 koronát elraboltak tőle. A zalaegerszegi törvényszék Zsemlyét kötél általi halálra, Vizmatit pedig 15 évi fegyházra ítélte. A Kuria ezt az ítéletet helybenhagyta, illetve a bejelentett semmisségi panaszokat elutasította. Ismét lesz Bali Mihálynak dolga.

Nagy raktár.

- ✂ Szőnyeg, ✂
- ✂ Fügöny, ✂
- ✂ Butorszövet, ✂
- ✂ Linoleum, ✂
- ✂ Bőrvászon, ✂
- ✂ Ágy és Asztalterítő,
- ✂ Flannel takaró,
- ✂ Pokróc, ✂
- ✂ Paplan és Matracokból

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél
Kistemplombazár.

Félix gyógyfürdő Nagyvárad mellett.

Téli és nyári gyógyhely,

Európa leggazdagabb természetes kénes hév-víz forrása 49° C. 17 millió liter napi mennyiség **Reuma csusz és köszvény** ellen, ivó és fürdő gyógymód.

Téli idény ez évben bevezetve

165 kényelmes lakó szoba, ez évben ujonnan berendezve. 70 holdas park és erdő. Évi forgalma hét ezer állandó fürdő vendégnél több. — Nyáron naponta 16, télen 4 vonat közlekedés, állandó fürdő orvos. — vasút állomás, posta, távirat, telefon a fürdő telepen.

Prospektust kívánatra ingyen és bérmentve.

Penzio: okt. 1. május 1.

Fürdés és teljes ellátás hetenként 18 frt. feljebb.

Szőlőoltványok,

Amerikai alanyon készült legkiválóbb csemege- és borsfajokból, teljesen fajtisztán, tökéletesen forrott, dus gyökérzetű példányok, szokvány minőségben, mérsékelt áron, őszi vagy tavaszi szállításra megrendelhetők a

Küküllőmenti Első Szőlőoltványtelepnél Medgyesén (N.-Küküllő-megye).

Tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

okleveles szőlész, az erdélyrészi sz. gazdasági egyet. szőlészeti és borászati szakelőadója, Barbu A. Stirbey herceg romániai szőlőtelepeinek igazgatója, Nagy-Küküllő vármegye volt szőlészeti biztosa stb.

Lugasszőlő-oltványok szintén mérsékelt áron!

Készlet 3 millió. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

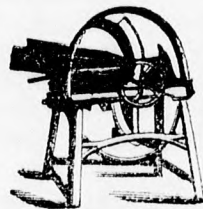
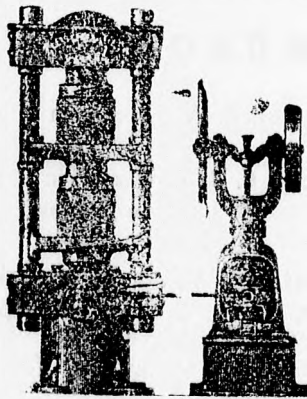
Oltványaim az idén szebben fejlődtek mint valaha, mert a száraz időszak alatt 4 nagy vízmű által naponta 2 millió liternél nagyobb vízmennyiséggel lettek öntözve.

Hirdetések
Telefon 275.

Szabadság-ban
jutányos áron
felvétetnek.
Csapó-utca
9.

Fleischer és Társa

g é p g y á r a
és
v a s ö n t ö d é j e

KASSÁN, Vám-utca 11-ik szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával célszerűen s gondosan gyártott gépeit, nevezetesen: o o o o o o o

- Szeckavágókat kéz és járgányhajtásra,
- Répvágókat s tengeri morzsolókat,
- Olajsajtókat s olajmagpörkölőket,
- Olajmag zuzókat,
- Örlő és daráló malmokat,
- Progress-tisztító-gépeket, lisztosztályozó hengereket,
- Teljes malom-berendezéseket.
- Továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket stb.

Gyártmányaink állandó készletét tartjuk gyárunkban.

Bizományi raktár pedig:

Sesztina Lajos urnál Debrecenben.

Gyártmányaink árjegyzékét kívánatra bérmentve küldjük.

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki nyavalyatörés, görcs, és más ideg állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen bérmentve kapható a hatyru szabad gyógyszerárban.

Magyar királyi Államvasutak
Üzletvezetősége Debrecenben.
25753-1904. sz.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak debreceni üzletvezetősége nyilvános pályázatot hirdet a vonalain 1905. évben szükséges pályafentartási fák, deszkák és pallók szállítása iránt. Az egész évi szükséglet.

130 m—3. jegenyefenyő—deszka
102 m 3. szélmentsetlen jegenye
fenyő deszka
55 drb emelőfa
265 m—3. faragott vagy vágott
jegenye fenyőfa
360 m—3. faragott vagy vágott
tölgyfa
4500 m—3. metszett tölgyfa léc
20000 m—3. metszett fenyőfa léc
1400 drb kerítés oszlop tölgyfából
132 m—3. jegenyefenyő palló
87 m—3. tölgyfa palló
15 m—3. tölgy szálfá
30 m—3. fenyő szálfá.

Fentebbi faneműek 1905. február-tól kezdve 1905. évi május végeig feltétlenül beszállítandók. A debreceni üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy a fentebb közölt mennyiség-nél 40 százalékkal többet is megrendel-hessen.

A pályázati feltételek alapján szerkesztendő ajánlatok legkésőbb 1904. évi december 1 napjának déli 12 órá-jáig nyújtandók be a debreceni üzlet-vezetőség I. általános osztályánál, a bánatpénzek pedig, mely a megajánlt érték 5 százalékból áll 1904. évi no-venber hó 30-ik napjának déli 12 óráig teendő le a debreceni üzletvezetőség gyűjtőpénztárában.

A pályázati részletes feltételek és méret jegyzék minden üzletvezetőség-nél és kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető, a debreceni üzletve-zetőség kívánatra díjtalanul megküldi.

A szállításnál Hitelezők a 122291—96 sz. általános anyagszálli-tási, valamint a pályafentartási fák szál-lítására vonatkozó 143889 96 sz. kül-önleges szállítási feltételek határozma-nyai. Ezen feltételek minden egyes üzletvezetőségénél megtekinthetők, a budapesti nyomtatványtárnál (Andrássy ut 73/75 sz. a) készpénz fizetés ellené-ben, előbbi 50, utóbbi 30 fillérért megszerezhetők.

Elkészve adott, táviratilag tett és pót-ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kelt Debrecen, 1904. október 30 án.

Magyar királyi államvasutak
Üzletvezetősége Debrecenben.

(Utánnomás nem díjazatik)

Kiváló szerencse Töröknel!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánkknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyere-ménynél többet fizettünk nagyrabcsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysors-játékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadal-mazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben
1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000,
1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à
80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000,
1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000,
8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;
összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000
korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt. —.75 vagy kor. 1.50, $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy 3. kor —
 $\frac{1}{2}$ " " " 3.— " " 6.— " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvételvagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 6-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és T^{SA} bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sors-jegyét a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben | utánvételre kérem (bályegyekben) A nem
postautalvánnyal küldöm | mellékelem bankjegyekben | tetsző
törleendő.

Pontos cím :

== Téli alma ==

— nemes fajok —

Szinyér Váralja vidékéről vegyesen kilónként 24 fillér.

— Az alma kézzel van szedve. —

Kapható:

Budanovits Bélánál, Debrecenben.

Deák Ferenc utca 3.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Piac-utca 61. szám alatt létezett posztó és kézműáru üzletemet, házam építése folytán ideiglenesen a kistemplombazár épületébe Rózsa Lajos ur üzlete mellé helyeztem.

Teljes tisztelettel
Fischer Adolf.

Eladó

vagy

Kiadó

Morgó és Meszana utcán egy ház eladó vagy november 1-től kiadó.

Értekezhetni Ranunkel H. és fia kereskedésében főpiac.

A legkiválóbb orvosi szaktekintélyek használják a
Rohitsi „Styria“-forrást
idült gege- és légcsőhurutnál.
Kapható: Budapesten.
HOFFMANN JOZSEFNÉL
BUDAPEST, Báthori-utca 8.

Gaedicke Szerencsése óriási!

Tizenöt millió korona nyeresémet fizettem ki rövid időn belül, közte következő főnyereményeket:

A nagy jutalmat **600.000** korona értékben **62551.** számra

400000 kor. 11119.	számra	60000 kor. 97263.	számra	60000 kor. 78863.	számra
400000 „ 28916.	„	30000 „ 38691.	„	60000 „ 82528.	„
400000 „ 33464.	„	100000 „ 42758.	„	30000 „ 6920.	„
70000 „ 60912.	„	100000 „ 49878.	„	30000 „ 90964.	„
60000 „ 17357.	„	100000 „ 87991.	„		

A XV. magyar kir. szab. osztálysorsjátékban újból **110.000** sorsjegy **55.000** nyeresémmel sorsoltatik ki, közte az esetleges

Egy millió korona értékű főnyeremény.

Minden második sorsjegy nyer.

Sorsjegy árak:

<u>Egész</u>	<u>fél</u>	<u>negyed</u>	<u>nyolcad</u>
12.—	6.—	3.—	1.50 korona

A sorsjegyek szétküldése előzetes fizetés vagy utánvétel ellenében történik. — Hivatalos tervek ingyen. — Postabefizetési lapok az összegek postadíjmentes beküldésére díjtalanul állnak ügyfeleim rendelkezésére. — A megrendeléseket lehetőleg azonnal kérem.

GAEDICKE A.

Magyarország legnagyobb szerencse-gyűjtője

Budapest, Kossuth-Lajos-utca 11.